

رباعیات

حیدر

Academy

102624

مرزا عارف

۱۹۵۴ء

بہ اہتمام حضرت عبدالقادر کبروی۔ جنرل میجر کشمیر بزم ادب۔ لال چوک۔ سرنگر
مطبوعہ:- کشمیر مرکٹسٹائل پریس۔ سرنگر

پہلا ایڈیشن - ۱۵۰۰

K UNIVERSITY LIB

Acc No 102624

Date

Step
Dew

CHECKED

by

اگر ژہ تہ بندگی دودہ پونشہ کڑہک
اگر ژہ تہ زندگی ہنسہ نار سترہک
ژہ چھوک بینا مگر ژولت سترہک
یقین چھوم عالمی نو پیدہ کڑہک

غریب مال دیت زردیت تہ سردیت

کھوون راج پنہن لیڈرن کیوت

تہن شاہی۔ اسن تلقین عنبرون

یہوی روزاں دوہے قربانین کیوت

Academy
102624

علم یلہ کھار امنن بھائی چارن

پتن تراؤ برانت شیطانن بچارن

ژٹت دراسے پردہ۔ سائینسدان نوہسن

ڈکھسن اس چھی ژہ ہمت کیا زہ ہارن

چانہ مرضی پیٹھ پکاں گوڑیوں کار
 میانہ خواہشہ روزہ باقی بے شمار
 بڈ مروت چھم۔ حشر تن تھوڑیم حساب
 یٹھنہ بٹھ لاگے گرتھیم روزہ شمار !

زہر کھیت زندگی ہنر آشس بیکار
 اینو پیت آفتابک گاشس بیکار
 سلیمان ڈیشک یس رہ نہ شوقی
 تمسن رہیہ کیوت پکھن ہندو اش بیکار

صدف سنہ رس تتی آسان گوٹ کھن
 زندن ہٹ گاسہ کرٹ آبن پیٹھی نین
 فرق زانن نشی نہ صبتہ رب ہن
 چھ بینا یٹھ صفیں منر تھنہ اندر ان

بیتِ قلم اودری تہ شمشیر آب دار

زہدِ یتک سندن نہ زانہہ بجرک شکار

عام بیتِ آسن نہ خاصن ہند غلام

قوم سومی چھوی زندہ قومس منر شمار

کراں سرایہ داری پکھ دھرم، دین

دھرم چند گل دنان فاقے کرم دین

گلین پھٹ شو بہ ژورس مال خورس

یمن تریشہ ون فنا لیکھت ڈیکس چپین

چھو عارف تہ نشن تے تہ غسن بار

یزو دم پھٹ کتھو پیٹھیم تلمن کراڑ

عقل ہڈ پردہ اسرارن دباوان

چھ منستی جان مثر اوان دان تار

کمریہ تولن کر تیج کر تیج بیت پور
 میوہ بھرت کھاران بون تراوان تھو
 یسن بھرت بک آو - روپ رزہ کھو
 گاوتکیسن دوت - او سسن شانہ نو

چھو بیتر بہتر منہ نشہ سوی زندی نش
 ژووتہ پیٹھ پیٹھ یمن دیہ مستی یی ہوش
 تمسن درویشہ سندہ کھوتہ برارہ بختہ یسن
 یمن دسہ منر بہت شیطان روپوش

کمن منر ژور یسن و سواس یسن کیوت
 یسی رنگہ ژور یسن نرہ راس یسن کیوت
 یمن راس راس منر دنگ حس
 پنن پرتسن ہو ہی بن باس یسن کیوت

پکان اُون لورہ ہندہ دکھ سار ساری
 وچھم کانس تران۔ اوش گوم جاری
 نشانو کن کین پئے۔ عقل دکھرن
 انس ذات دلشچ پیہ مانہ واری

شراب خانس اثر اک بانگ دربانگ
 شرابیا دوتھ دو دستی تراونس دانگ
 اکث کن بے خودی منزاسی تھوان پان
 دومی ہنر کیا زہ لایتھ بیتر بڑ طمانگ

مشینو کور۔ زیون چمن۔ کنن دکھ
 فقیرن آو اوش۔ ملکن تہ کھتر رکھ
 خبر چھا عقل ہند سرحد چھو کوٹ تام
 شروع ادہ عشق۔ لاحد دوتھ دواں پکھ

بوکره تنه راز هنره گله گاش قربان

وزان بمره وزه منسن پانے چھو قران

امی وزه زهین گزهان شاهی فقیری

سکندر تشنه خضرس پیاله چاواں

گرهوجی دوتھ سلی صبحسن مندر ژاو

هیرن گهنٹی بجاون هبون تسندناو

زه وزه ناوان چھهن کس کوس آکو

مندز مایا - منسن اندر صتمم تھاو

ارامسن منز مکر کھیت کاو گرید هون

حلاکه دانه موکه بلبلن اچھن زون

چھه هونین هنره میدالی گولہ هرنن

فدائی - سرمه کانین - زخمین فون

یَمَسْنِ تَجِ وَرْ بَزْنِ زَهْرِ لُجْ تَمِ بَهْرِ
 یَمَسْنِ تَوَگِ دَارِہِ بَرِینِ پازِ سَوِی زَرِ
 سَوِگِسِ گِلْٹِسِ چَمکِ چَھنِ لَارِ سَارِی
 سُونَسْنِ سَوِی گَارِہِ یَسْنِ کَہِہِ وُٹِ نَظَرِ اَرِ

پکاں اُس سیدہ ہارن دت پوان کار
 رشن منرا اس بھتہ بیالھا کین خوار
 چھ کاتیا زندگی ہنسند موڑا مشکین
 لے خطا ہنس دت ٹکر گالاں غلط کارا

کَلَسْنِ پَیٹھِ دوتِ دوتھِ ملہ مایہ تر اَمَسْنِ
 کھوچرِ آوَلَبَنہِ اَدہِ ٹاکارہِ عَامَسْنِ
 دِیکَسْنِ آوِ شَرِ مِہِ ہِنْدِ گمہ اَسَنہِ لُجِ سَمِ
 پتہ حَسْرَتِ چھو اپنر سن دھوم دھامَسْنِ

حُیْنَن جَان دِیُوت زھونڈن رضا چون

یذیدن کلمہ پور زو ہیون روا زون

ہٹن تے شراکہ دوشون چون اقرار

گی زھوپہ کیا زہ دوتہ ون مارضا چون

چھو معصم عارفن نشہ سوی بہادر

لذت زانان گنہ ہک پوت ہیواں پور

زھری تھک کہ نابک بش بش کریں کاہنہ

شرس چھنہ معصمی زانیت۔ چھو مجبور

وہل یں راتہ کر یں رات کاوس

کچھس یں گا وہ مزہ رازن پلاوس

و نو کتھ نظرہ پاؤ رت کتھ خیاس

ا کس یوسہ عید سوی دویمین اماوس

زمانا! دوستن زانان دشمن

دِپال اَرزن چه پرزن یارِ اَوَن

کُت بن باس رامن سیت سیتی

اگ سیتا چه اوپری راج چهاون!

عارِ فوین میسٹ زیو نمنده لون پان

چھوی گلن منتر زہر سیت پچراو پان

پھیرہ گرمی نیسہ لاگت اژدہا

ڈیشہ سروی سرف خاکس منتر وسان!

ژوپا سنے میلہ بیتہ نسن واو تھوہ یاد

چھو شیطان آولن تترہ مُترہ برباد

میتہ ژٹیم شتر سونبر او اند اند

پنن بنیاد کھنہ نسن لوگ تم کاد!

بَنگھ پِنہ آئینہ خالی یا سمندر
رنگھ تصویر لگہ ہند . مخنتہ اندر

سودل بن یختہ اندر یزدان راوان
سودل یختہ پختہ فدا عارف قلندر

پکاں یختہ باز من مٹسند کھوٹھی مال
اگس سیت یس تنکان ملہ ون دوئم بال
سندس ایماندارس گو مندن آب
پراون گور ترو کس یجشن کھشان وال

سادہ پنہ اکہ گاڈہ کھاران پختہ کار

کانتہ پھسہ وت دینج ہناتراوان نار

لائے تہ بسلامے عشق عارفو

حسنہ دریاوس اندر وکس کر شکار

کنده و نان تزل غم عالم یله مرزور
 کنده و نان تشکیرین بینه یله پیه سرور
 آدمسن شکمک، د ناک پیومست مهم
 اده لیوک یوت تات نه دوشه و لات پورا

پان شمعن زول پونپیر و زول بوز
 تاره دزه نوی اوت ماگو عشقه سوز
 زین ته دودنیچاره هیوت نس ناو کم
 لاه و ن یکن تاره قوت سوی زانه سوز

کلیمسن رچینه موکه فرعون تقویوت
 بقدرت سائری کھونه لاه نووت
 زهر شکر من ولت دین چون دستور
 رچیت شیطان منزم یور تقویوت

گو رو گیتا کُنی - سر آن پیرو

سُلو کُن پینسہ اِن تَت تَت فقیرو

غریبی گپہ ژہمت اَنبہ اَنچہ ہنر ماش

نیتس پیاں پیاں کراں تن دائر تیرو

عجب سودا گری انسان مارچ

چھ چالاکن اکتھسن منر کُنز خیالچ

شہنشاہی نیتھ گے - روز پتھہ ژم

عوانک راج ژھنہ مِس کوکہ والچ

یہی بنیاد وڑہ پر اَنس نظر مَس

نوس تعمیرہ سئی لکہ کُن غلامس

یڑھاں یچم رہنما پر اَنس مرن دُج

پتو تم داتہ ناوان دھو کہ عا مَس

نرم تو تان غریبن ہند تلمن وائل
 عزت یوت تان کم آسان یڈ خال
 کبان طاقت رلان ہیر میئن بلن سبت
 غریبن نو بلایا یم گزھان نال

یہ گو ہند سندن ہو گو افغانہ سندن دودھ
 چھو بیون رحمانہ سندن بھگوانہ سندن دودھ
 مبارک عام یلہ ونہ سون دودھ آو
 وچھن عارف یژھان انسانہ سندن دودھ

غریبن خوف بوچھ نقصان جاتک
 دپاں چھس دور وڈنہ چھوی امتخانک
 پٹن کن امتحانہ دراسے لیسڈر
 زمین زینتک تہ غم چھوک آسمانک

سیاسی بازگر وایاں ڈاہر

چھ پھسراوان سدیٰ سادن اناں گز

نظر بندی کر تھ کاؤسن وناں پاڑ

بیواں ییتر کال حسن آسان گز کھر

بجا وون راتہ مغلن چھوم مہ بودشان

مہ پیٹھ چھونہ آفتابک بار احسان

یمسن بنہ راژ دوه گہ گاش پنه نوی

تمسن دچھ وون سیٹھاہ آفتاب لوسان

غریبن میول کیا تمہ انقبلاہک

اکسن دون درجہ یلم دیوت آفتابک

برابر ارکن ہستہ پاٹھ یکسان

یہی پھولہ قوم تھلہ زرہ جے خابک

یہیں باہ ورت رہیں رمضان گھرہ اور

ہریت پیوستہ تمس باقی صرف پوس

مسلمانوں خبرمیزہ ہے پچھسا وے

بچارسن مسٹر پیٹھی سیلاب ماگوسن!

ثوب و قنس پیچہ رات مریجھم زور یار

اک اُکین بادان سر ہوان کار

جلوتش منزه خلوتنا حاصل شو پاپر

بیرنہی آسان زانن و آلِ ثہار

یار باشن پیئسه دِ خَته هیت طاس کِل

طہن کمرت دد طاس اُمسند پینسہ گل

حسرتکہ بازارہ کبر ہاں کار نیم

طاهر گریه اوس دونه و بابت گوشتخانه

بنیو واہ گھاسہ کھیت ریش کھٹ تہ گڑ گاؤ
 شبیا پکھ ہانڑہ شاہین وٹن کاؤ
 اثر کلمن کوراشترس یزیدس
 حسینی زندہ یئم کڑ خونہ منز ناؤ

سیٹاہ کاک بخت عاشق چھو انسان
 خدا کور بوالہوش بندہ پریشان
 وچھم کریشان جھنا دلبر صفت کانہہ
 اوے معشوق بنہ نسن منز مزا جان

اوس دعویٰ عارفن نشہ روس بوچھسن
 پز چھ کھتہ پز پاٹھ زانان پان کسن
 رات گو شرمندہ زون شوقہ سن
 نشہ آخر مرد سومی بے نشہ یسن

شهرنل سرمایہ دارا چھک تره بونی

بهارس سبز آسان ہزده خوئی

نیندر پاوت غریبن فاقہ پھکرین

دزدک کہ نارہ افسر اندرونی

گول گلین کن روت وئس پیو یختہ دُون

خام کارس گو رکن منز سرد خون

عارف گول تراوہ سوی یم موت زیون

وئس سو پیو یم گو چہ سیتی هتود ہون

وارہ پھول گل بلبلس و دختہ نارکیا

پانہ دودہ منصور کھوت بردارکیا

حسن جگرمن نار - معراجک سرور

اصل محسک کیا سنا - اظہار کیا

چھو پوسن شہواتن ہند لذت پور
 کراں سوی رنگ و بو یسن لولہ منز گور
 عشق تیزاب گالاں شہو یکت رنگ
 صفائیک پردہ زالت ذات منصور

سیٹھاہ وچھ شیخہ روپہ شیطان مزورن
 سو کور مایوس "تکیرن" "ضرورن"
 پھکیچ رز لاپہ تقدیرن۔ کرین گسٹ
 کمز گوڈ مٹ چھو پگھسن پیٹھ مزورن

منسٹ ہون صوفن کڑ سین کھوت
 کراں چھسن بوسہ اڑ اڑ چھسن کراں موت
 مزورن سوی پھکن پیٹھ رز۔ دیکھن گین
 شکم لارٹ۔ دلن رز چھوس۔ جگر توت

کنتھا، پیچھہ نوونسن اک شُر بُو اُدی
 لوگن دُب پیو تہ وودھہ بیہ میون مادی
 یمنس دُنچہ دل رگیو ندن یمن زون دُب کھیون
 بناوان سوی غمنس پیز پاٹھ شادی

وچھم اکہ وودھہ موکھ شیرن بنان شال
 یوان یمن لہنہ ہنس آسان موئے وال
 پیز یوک اپیز یوک کہاں ماحول قائم
 وینداں شستر کلائے آسان زلہ زال

پنن کن ہیرہ ہیرہ کھوت شیر کونا
 منزس دانت دنت پیو راہ تمسن کیا
 چھ کاتیاہ نظر ہندہ دھوگک ستم شر
 تمسن دیدن مبارک ہمہ چھہ بیسنا

بھارتی سرمایہ دارن دودھ نقاب
 کدہ لگ "مس اندیا" تم انتخاب
 حسین یوسف سترہ اچہ تلی کدہ نہ آو
 دن زلیخائیں چھو ناز سن دیون حباب!

امنگہ غمہ بمن کراں عالم تنیار
 گنگ زالت پھوک دوان ژھوہ ران نار
 دوان درین بیلہ آسہ لبحرٹھوہ ھوہ
 اک فن گزھ سوہی چھو اٹنگ اشتہار

K UNIVERSITY LIB.

Acc No 102624
 Date .....

جلوہ خاصن پردہ پت ہاون پرنیا
 عامسئی نشہ بٹھ کھٹت ھاون پرنیا
 رائے عامسن دور خود رائی کرٹھ
 بندہ نی اٹھ خندہ کرہ ناون پرنیا